

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Omaisuusjärjestelyt ja kompensaatiosääntely

VM / Kunta- ja aluehallinto-osasto

Sote-uudistus

Omaisuusjärjestelyjen tavoitteet ja lähtökohdat

- Sote-maakunnilla oltava hallinnassaan järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi **tarvittava omaisuus**.
- Omaisuusjärjestelyjen tulee osaltaan tukea uudistuksen tavoitteiden toteutumista ja turvata **palvelujen jatkuvuus**.
- Ratkaisut eivät saa johtaa kokonaisveroasteen nousuun ja uudistuksen avulla on voitava **hillitä kustannusten kasvua**.
- Tavoitteena myös **paikallisten olosuhteiden** huomioiminen.
- Investoinnit osa sote-maakuntien **toiminnan ja talouden** kokonaisuutta, jota valtio rahoittaa ja ohjaa.
  - Sote-maakuntien rahoitus ei sisällä **erillistä** investointirahoitusta.

Omaisuus- ja velkaerien siirrot

- Sairaanhoidopiirien ja erityishuoltopiirien **kuntayhtymät** siirtyvät sote-maakunnille varoineen ja velkoineen.
- Kuntien ja muiden kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä oleva **irtain omaisuus**, sopimukset ja siirtyvän henkilöstön **lomapalkkavelka** siirtyvät sote-maakunnille ilman korvausta.
  - Siirroilla oikaistaan peruspääomaa, jolloin ne eivät ole tulosvaikutteisia.
- Sote-maakunta vuokraa kunnilta niiden omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen **toimitilat** siirtymääjäksi (3 vuotta ja 1 vuoden optio).
- Siirrot toteutetaan kuntien ja kuntayhtymien laatimien selvitysten pohjalta.

Sote-maakunnille siirtyvät lainat

- Sairaanhoidopiireiltä ja erityishuoltopiireiltä sote-maakunnille siirtyville veloille myönnetään **valtioneuvoston takaus**, jolla turvataan velkojen asema ja säilytetään lainat nollariskiluokassa.
- **Valtioneuvosto** myöntää takaukset ilman vastavakuutta.
  - Jos lainalle on asetettu vakuus, valtioneuvoston takaus myönnetään täytetäkseen.
  - Valtioneuvosto päättää takausmaksusta ja muista takausehdoista.
- **Valtiokonttori** hallinnoi takauksia ja hyväksyy lainaehtojen muutokset.
  - Merkittävät muutokset hyväksyy kuitenkin valtioneuvosto.
- Kuntien takauskeskuksesta annettua lakia muutetaan siten, että myös **Kuntarahoitus Oyj:n lainat** voidaan siirtää sote-maakunnille.

Kompensaationsäätelyn tarve

- Omaisuusjärjestelyistä voi aiheutua **kunnille kustannuksia**, esim. sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloja voi jäädä tyhjilleen.
- **Perustuslakivaliokunta** edellytti kuntien taloudellista asemaa ja itsehallintoa turvaavaa korvausjärjestelmää, jossa:
  - 1) korvauksesta säädetään lailla,
  - 2) korvaussäätely muodostaa oman, erillisen järjestelmänsä,
  - 3) korvaussäätely kattaa kaikki uudistuksen omaisuusjärjestelyt, jotka voivat loukata kunnan taloudellista itsehallintoa, ja
  - 4) kunnilla on lakiin perustuva oikeus korvauksen saamiseen.
- Korvaus vain omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista **välittömistä kustannuksista**, joihin kunta ei ole voinut itse vaikuttaa.

Kompensaationsäätelyn sisältö

- Korvausperusteena **kunnallisveroprocentin** laskennallinen korotustarve omaisuusjärjestelyjen seurauksena 0,7 %-yksikköä.
  - Jos korvausta hakevan kunnan tuloveroprosentti on korvauksen hakemisvuonna vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti, kunta voi lisäksi saada korvausta kolme neljäsosaa em. korvausrajan alittavalta osalta.
- **Veronkorotustarve** on vakiintuneesti käytetty ja yhdenvertainen mittari kuntataloudessa.
  - Muuta korvausperustetta ei löytynyt VN-TEAS-hankkeessa.
  - Toissijainen, avoin korvausperuste jättäisi korvauksen saamisen täysin harkinnanvaraiseksi.
- Korvauksen myöntää VM **kunnan hakemuksesta**.
  - Ennen päätöstä kunnan ja VM:n neuvottelu.

Kiinteistöhallinnon maakunnallinen malli

- **Sote-maakunnat** hallinnoivat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloja.
  - Kukin sote-maakunta hallinnoi alueensa toimitiloja, vastaa niihin liittyvistä ylläpitokustannuksista ja investointien rahoittamisesta.
- Kukin sote-maakunta laatii ministeriöille vuosittain **esityksen** neljää seuraavaa tilikautta koskevasta investointisuunnitelmasta.

Lisätiedot

Neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen, puh. 0295 530 564

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen, puh. 0295 530 445

Neuvotteleva virkamies Ville Koponen, puh. 0295 530 504

etunimi.sukunimi@vm.fi

VM / Kunta- ja aluehallinto-osasto